

OCENA SYTUACJI W HANDLU ZAGRANICZNYM PO CZTERECH MIESIĄCACH 2016 ROKU (na podstawie danych wstępnych GUS)

Synteza

Pierwsze cztery miesiące 2016 r. to wciąż szybszy wzrost eksportu niż importu. Całkowity polski eksport zwiększył się o 4,2% (do blisko 60,2 mld EUR), a import o 1,3% (do prawie 57,1 mld EUR), co zaowocowało dalszym wzrostem nadwyżki (o 1,7 mld EUR), do 3,1 mld EUR. Analogicznie jak w 2015 r., zdecydowanie korzystniej kształtowały się wyniki eksportu do krajów rozwiniętych gospodarczo (wzrost o 5,7%, do ok. 52,6 mld EUR), niż na rynki słabiej rozwinięte i rozwijające się (spadek o 5%, do 7,6 mld EUR).

Eksport do UE wzrósł o 5,2% (do prawie 48,6 mld EUR), w tym szybciej do krajów strefy euro (o 5,7%), niż do pozostałych unijnych (o 4%). Wzrost eksportu odnotowano do 20 krajów UE, w tym w przypadku 14 z nich był on szybszy niż w skali ogólnej. Wśród ważniejszych unijnych rynków najszybciej zwiększyła się sprzedaż do: Rumunii (o ponad 15%), Szwecji (o blisko 10%), Niemiec (o 8,7%), Włoch (o ponad 8%), Hiszpanii (o 7,7%), Danii (o 7,5%) oraz Francji (o 7,3%). Utrzymująca się tendencja do szybszego niż w skali ogólnej wzrostu eksportu do UE przełożyła się na dalsze umocnienie jej udziału w naszym łącznym wywozie, do 80,7% po 4 miesiącach 2016 r.

Zdecydowanie szybciej niż przeciętnie wzrósł eksport do pozaunijnych rynków rozwiniętych, tj. o blisko 12%, do 4 mld EUR. Wynikało to z dynamicznego zwiększenia sprzedaży do: Szwajcarii (o 17,2%), USA (o 13,5%), Japonii (o ponad 11%), Izraela (o 27,5%) oraz Norwegii (o 9%).

W przypadku eksportu na rynki WNP, po dwóch latach głębokich spadków, w okresie styczeń-kwiecień odnotowano jego wzrost na poziomie 2,9% (do blisko 3,1 mld EUR), w tym na Ukrainę o 14,8% oraz na Białoruś o 8,2%. Trend spadkowy utrzymał się natomiast w wywozie do Rosji (o 0,9%), jakkolwiek był on zdecydowanie łagodniejszy niż w poprzednich okresach (co w decydującej mierze wynikało z niskiej bazy odniesienia).

Niekorzystnie w okresie styczeń-kwiecień 2016 r. kształtował się eksport do pozostałych rynków rozwijających się (poza WNP). Po dynamicznym jego wzroście w 2015 r. (o ok. 14%), w pierwszych czterech miesiącach 2016 r. zmniejszył się o blisko 10% (do 4,5 mld EUR). O takim wyniku, w decydującej mierze, zadecydował spadek wywozu do: Chin (o ponad 7%), Arabii Saudyjskiej (8,6%), Zjednoczonych Emiratów Arabskich (o ok. 35%) oraz Meksyku (o ok. 25%). Z drugiej strony wśród ważniejszych z tej grypy rynków szybko zwiększył się eksport do Serbii (o ok. 9%), Indii (o 63,5%) oraz Republiki Korei (o ok. 16%).

W przekroju towarowym kontynuowany był trend dynamicznego wzrostu eksportu wyrobów przemysłu lekkiego (o ok. 25%). Szybciej niż przeciętnie wzrósł również wywóz wyrobów ceramicznych (o ok. 15%), wyrobów drzewno-papierniczych (o 7,5%), wyrobów przemysłu chemicznego (o 6,9%) oraz artykułów rolno-spożywczych (5,5%). Natomiast eksport dominujących w naszych obrotach, wyrobów elektromaszynowych wzrósł w tempie zbliżonym do przeciętnego (tj. o nieznacznie powyższej 4%).

1. Koniunktura w gospodarce światowej i na głównych rynkach eksportowych.

Utrzymujące się od kilku ostatnich lat spowolnienie wzrostu gospodarki światowej wpływa negatywnie na jej kondycję, zwiększając jej wrażliwość na ryzyko, co z kolei negatywnie rzutuje na trafność średniookresowych, a nawet krótkookresowych projekcji makroekonomicznych, prezentowanych przez wiodące, światowe organizacje i ośrodki analityczne (m.in. MFW i WTO). Prognozowany przez MFW w jej ostatnim, kwietniowym raporcie, globalny wzrost gospodarczy w 2016 r. na poziomie 3,2% jest o 0,2 pkt. proc. niższy niż w poprzedniej prognozie (ze stycznia br.) oraz o 0,4 pkt. proc. niższy niż w prognozie z października 2015 r. Obniżenie pierwotnych prognoz wzrostu

nastąpiło zarówno w odniesieniu do gospodarek dojrzałych, w tym USA i strefy euro, jak również gospodarek wschodzących i innych rozwijających się, w tym Chin, Brazylii i Rosji.

MFW uznaje, że długotrwałe utrzymywanie się spowolnienia wzrostu gospodarczego może wywoływać bardzo negatywne skutki gospodarcze w postaci redukcji potencjału wytwórczego, a w ślad za tym redukcji popytu i inwestycji. Aktualnie pogarszające się perspektywy gospodarcze stanowią pilne wyzwanie do podjęcia pośrednich prorozwojowych środków zaradczych. Podkreśla się, że dla wsparcia globalnego wzrostu niezbędna jest bardziej zdecydowana polityka gospodarcza, oparta na trzech zazębiających się politykach: strukturalnej, fiskalnej i monetarnej.

W kwietniowym raporcie MFW przewiduje się, że wzrost w gospodarkach dojrzałych pozostanie umiarkowany i wyniesie 1,9%. Ożywienie jest tam hamowane głównie przez słaby popyt wewnętrzny, w znacznej mierze powodowany nie rozwiązanymi problemami stanowiącymi spuściznę po globalnym kryzysie finansowym z lat poprzednich, a także niezadowalającym wzrostem demograficznym i niskim tempem wzrostu wydajności pracy.

W **Stanach Zjednoczonych** oczekiwany wzrost w 2016 r. nie przekroczy 2,4%, przy nieznacznym jego przyśpieszeniu w 2017 r. (do 2,5%). Popyt wewnętrzny będzie tam wspierany przez poprawiające się finanse rządowe oraz umacniający się rynek mieszkaniowy, co pozwoli na kompensowanie słabego eksportu netto będącego skutkiem mocnego dolara oraz osłabienia wzrostu produkcji przemysłowej. W **strefie euro** na tempie wzrostu ciężą niskie inwestycje, wysokie bezrobocie i słaba kondycja finansowa przedsiębiorstw. Skutkuje to niskim tempem wzrostu gospodarczego w roku 2016 (na poziomie 1,5%). W **Japonii** zarówno tempo wzrostu gospodarczego, jak również inflacji są słabsze niż oczekiwano, co jest w szczególności następstwem ostrego spadku prywatnej konsumpcji. W rezultacie, przewidywane tempo wzrostu gospodarczego pozostanie tam w 2016 r. na poziomie 0,5% z perspektywą łagodnego zejścia do poziomu ujemnego (-0,1%) w roku 2017 o ile przewidywany wzrost opodatkowania konsumpcji rzeczywiście nastąpi.

Jakkolwiek całe ugrupowanie **rynków wschodzących i gospodarek rozwijających się** będzie nadal wносиło zasadniczą część udziału w światowym wzroście gospodarczym w 2016 r., to perspektywy rozwojowe poszczególnych krajów zaliczanych do tej grupy pozostają zróżnicowane i generalnie słabsze niż w okresie minionych dwóch dekad. MFW przewiduje, że tempo ich wzrostu przyspieszy w stosunku do 2015 r. tylko w niewielkim stopniu (do 4,1% w roku bieżącym i ok. 4,6% w roku 2017).

W tej projekcji wzięto pod uwagę szereg różnorodnych czynników, a mianowicie:

- spowolnienie wzrostu w gospodarkach eksporterów ropy naftowej, w wyniku spadku cen tego surowca, a także nadal słabe perspektywy eksporterów innych towarów, w tym z krajów Ameryki Łacińskiej;
- spowolnienie w Chinach, gdzie następuje kontynuacja procesu odchodzenia od produkcji przemysłowej i inwestycji do usług i konsumpcji;
- głęboka recesja w Brazylii i Rosji, a także słaby wzrost w niektórych krajach Ameryki Łacińskiej i Bliskiego Wschodu, szczególnie tych ciężko dotkniętych spadkiem cen ropy oraz narastającymi konfliktami zagrażającymi bezpieczeństwu;
- słabnące perspektywy wzrostu w wielu krajach afrykańskich i krajach ubogich z powodu niesprzyjającego otoczenia i środowiska globalnego.

Po stronie pozytywów należy wskazać Indie, gdzie dynamicznemu wzrostowi gospodarczemu towarzyszy wzrost realnych dochodów. Równie optymistycznie przedstawia się sytuacja gospodarcza w 5 krajach strefy ASEAN (Indonezja, Malezja, Filipiny, Tajlandia i Wietnam). Pozytywnie ocenia się również perspektywy dla Meksyku, Ameryki Środkowej i Karaibów, które są beneficjentami ożywienia gospodarki USA.

Jak już wspomniano na wstępie, długotrwałe spowolnienie wzrostu gospodarki światowej oprócz innych negatywnych skutków, pogłębia ryzyko i poszerza obszar niepewności średnio- a nawet krótkookresowych projekcji makroekonomicznych. Wśród tych ryzyk i zagrożeń wskazuje się aktualnie na następujące:

- groźba nawrotu kryzysu finansowego, osłabiająca zaufanie sfery biznesu, w tym m.in. dalsza deprecjacja kursu walutowego w gospodarkach wschodzących, która może wpływać na pogorszenie wyników finansowych przedsiębiorstw oraz wywołać ostry spadek napływu kapitału i nagłe poważne skurczenie się popytu wewnętrznego;
- trudne do przewidzenia obecnie skutki decyzji Wielkiej Brytanii o wyjściu z Unii Europejskiej;
- przedłużający się okres niskich cen ropy naftowej może prowadzić do dalszej destabilizacji sytuacji gospodarczej w krajach eksportujących ten surowiec;
- pogłębienie spowolnienia w Chinach, poniżej aktualnie prognozowanego może mieć poważne międzynarodowe skutki uboczne w: handlu, spadku cen towarów i poziomie zaufania kontrahentów, co w rezultacie może doprowadzić do jeszcze większego, spowolnienia gospodarki światowej;
- szoki natury pozaekonomicznej w postaci konfliktów geopolitycznych, terroryzmu i napływu uchodźców oraz globalnych epidemii itp., które mogą się wymknąć spod kontroli, stanowiąc poważne zagrożenie dla funkcjonowania gospodarki światowej;

W pierwszych miesiącach 2016 r. utrzymywał się, trwający od kilku ostatnich lat, bardzo umiarkowany trend wzrostu handlu światowego. Jego wolumen w roku 2015 utrzymywał się już czwarty rok z rzędu na ścieżce wzrostu, jednak tempo tego wzrostu było zdecydowanie niższe od oczekiwań i wyniosło 2,8%. Obroty w trakcie roku podlegały znacznym wahaniom. Były one względnie umiarkowane w krajach rozwiniętych i najbardziej wyraźne w krajach rozwijających się. Po okresie ożywienia w I kwartale 2015 r. i wyraźnym spowolnieniu w II kw., w III i IV kw. 2015 r. nastąpiło ponowne ożywienie obrotów. W ocenie WTO, rok 2016 będzie już kolejnym piątym rokiem, gdy wzrost handlu światowego nie przekroczy 3%. Wg prognoz WTO, jakkolwiek wzrasta wolumen globalnych obrotów, to jednak ich wartość spada na skutek zmian kursowych oraz spadków cen towarów. Taka sytuacja może podważać kruchy wzrost gospodarczy wrażliwych na dekoniunkturę gospodarek rozwijających się.

Tabela 1. Tempo wzrostu wolumenu eksportu i importu towarów w latach 2014-2015 oraz prognoza na 2016-2017 dla wybranych grup rynków

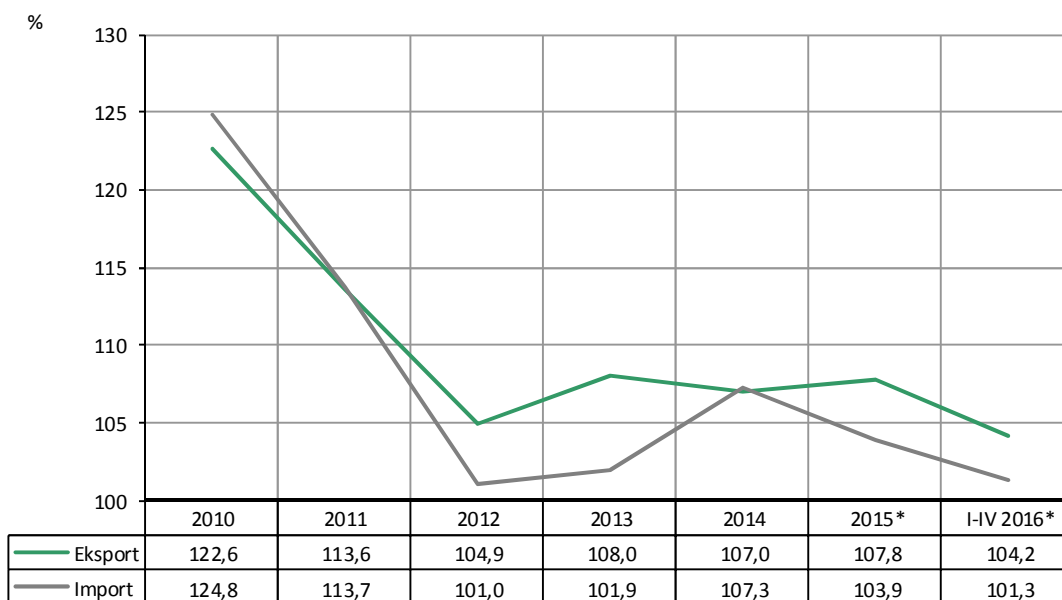
	2014	2015	2016**	2017**
	r/r w %			
Wolumen światowego handlu, w tym:	2,8	2,8	2,8	3,6
Ekspertu:				
krajów rozwiniętych	2,4	2,6	2,9	3,8
krajów rozwijających się i wschodzących	3,1	3,3	2,8	3,3
Ameryki Północnej	4,1	0,8	3,1	4,0
Ameryka Południowa i Środkowa	-1,8	1,3	1,9	1,9
Europa	2,0	3,7	3,1	4,1
Azja	4,8	3,1	3,4	4,0
pozostałe*	0,0	3,9	0,4	0,4
Importu:				
krajów rozwiniętych	3,5	4,5	3,3	4,1
krajów rozwijających się i wschodzących	2,1	0,2	1,8	3,1
Ameryki Północnej	4,7	6,5	4,1	5,3
Ameryka Południowa i Środkowa	-2,2	-5,8	-4,5	5,1
Europa	3,2	4,3	3,2	3,7
Azja	3,3	1,8	3,2	3,3
pozostałe*	-0,5	-3,7	-1,0	1,0

Źródło: WTO, * Afryka, WNP, Bliski Wschód, **prognoza.

2. Obroty towarowe ogółem

Po 4 miesiącach 2016 r., podobnie jak w całym 2015 r., notowano wyprzedzenie eksportowe (wzrost o 4,2%, do 60,2 mld EUR) względem importu (wzrost o 1,3%, do ok. 57,1 mld EUR) oraz nadwyżkę obrotów na poziomie 3,1 mld EUR.

Wykres 1. Dynamika eksportu i importu w okresie 2010-2016 (r/r)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Jak widać w poniższej tabeli w okresie I-IV 2016 r. najszybciej wzrosły obroty w ujęciu złotowym. Z drugiej strony najmniej korzystnie kształtowała się wymiana wyrażona z dolarach. Rozbieżności te wynikały ze znaczących wahań kursowych – w okresie I-IV 2016 r. euro w złotych umocniło się o 4,6%, a dolar wobec naszej waluty o 5,1%.

Tabela 2. Obroty towarowe Polski ogółem w okresie styczeń-kwiecień 2016 r.

I-IV 2015*			I-IV 2016*			Dynamika [%]	
Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import
<i>w USD</i>							
65 865	64 228	1 637	66 474	63 026	3 447	100,9	98,1
<i>w PLN</i>							
244 739	238 706	6 032	261 220	247 737	13 483	106,7	103,8
<i>w EUR</i>							
57 752	56 340	1 412	60 171	57 061	3 110	104,2	101,3

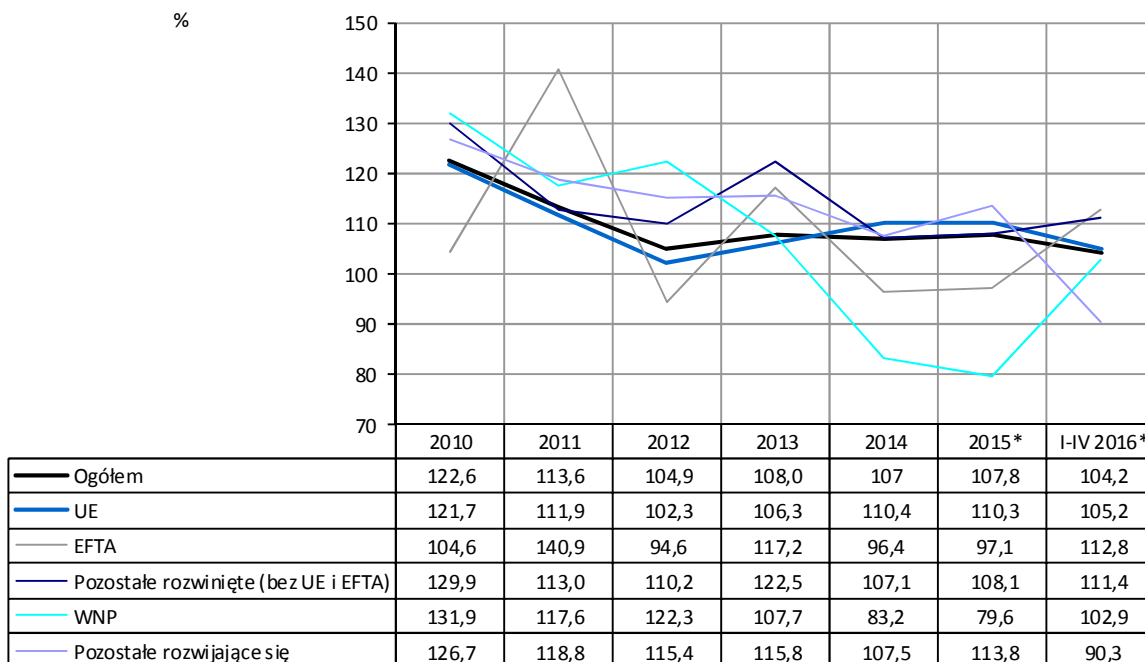
Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS; * dane wstępne.

3. Zmiany obrotów w przekroju geograficznym

W okresie pierwszych czterech miesięcy 2016 r. sprzedaż na rynki rozwinięte zwiększyła się o 5,7% (do prawie 52,6 mld EUR). Jakkolwiek był to wzrost szybszy niż przeciętny, to jednocześnie zdecydowanie wolniejszy niż w całym 2015 r. Natomiast import z tej grupy państw wzrósł o 3%, do 38,8 mld EUR, co przełożyło się na zwiększenie nadwyżki obrotów o blisko 1,7 mld EUR, do 13,7 mld EUR.

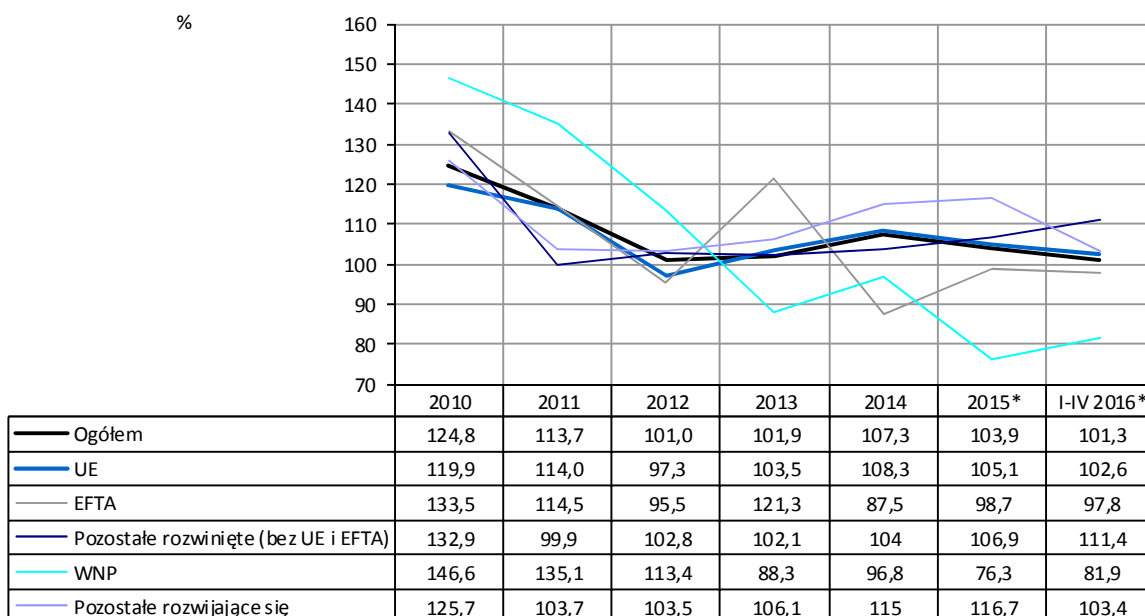
Na wyniki sprzedaży do krajów rozwiniętych, w decydującej mierze, wpłynęło spowolnienie obrotów z UE. Po ponad 10% wzroście eksportu do Wspólnoty w 2015 r., pierwsze cztery miesiące 2016 r. przyniosły wyhamowanie do wzrostu o 5,2% (do 48,6 mld EUR). Z kolei import z UE zwiększył się o 2,6%, do 34,8 mld EUR.

Wykres 3. Dynamika eksportu do grup rynków w okresie 2010-2016 (w ujęciu r/r)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, * dane wstępne.

Wykres 4. Dynamika importu do grup rynków w okresie 2010-2016 (w ujęciu r/r)

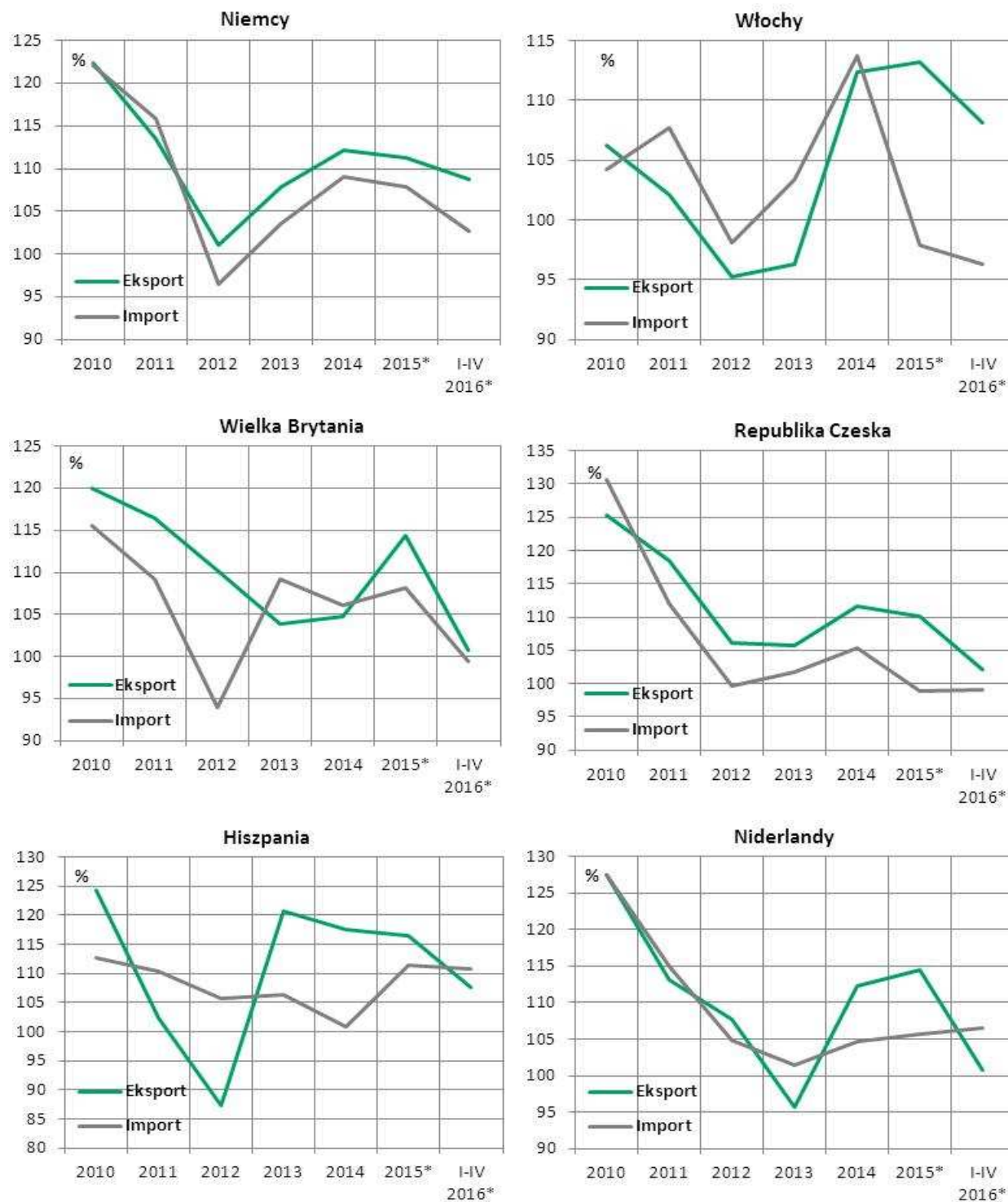
Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, * dane wstępne.

Spowolnienie eksportu do UE było konsekwencją niekorzystnych zmian obrotów z kilkoma kluczowymi partnerami unijnymi, tj.: Niderlandami, Czechami i Wielką Brytanią (gdzie notowano

wyhamowanie sprzedaży do wzrostu odpowiednio o: 0,8%, 2,1%, 0,7%) oraz Belgią, Słowacją oraz Austrią (gdzie nastąpił spadek wywozu odpowiednio o: 5,7%, 3,2%, 0,3%).

Zostało to częściowo złagodzone relatywnie szybkim zwiększeniem wywozu do: Rumunii (o ok. 15%), Szwecji (o blisko 10%), Niemiec (o 8,7%), Włoch (o 8,1%), Hiszpanii (o 7,7%), Danii (o 7,5%) oraz Francji (o 7,3%).

Wykres 5. Dynamika polskiego handlu z wybranymi rynkami UE w okresie 2010-2016 (r/r)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

W ujęciu przedmiotowych największe zmiany w eksporcie do UE notowano w przypadku:

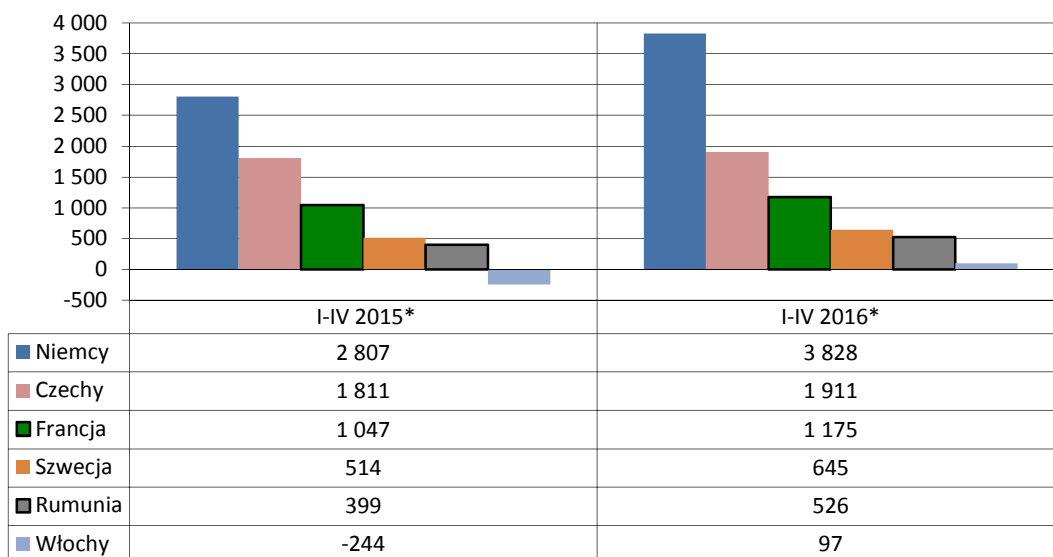
- dominujących w wymianie, wyrobów elektromaszynowych - wzrost o 4,8% wobec 13,5% w 2015 r. Złożyło się na to spowolnienie sprzedaży *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* (do wzrostu o 4,8%) oraz niewielki spadek w pozycji *maszyny i urządzenia elektryczne i ich części*. Z drugiej strony korzystnie kształtował się eksport *pojazdów oraz ich części i akcesoriów* (wzrost o 9,5%).
- wyrobów metalurgicznych – spadek o blisko 6%, podczas gdy w 2015 r. notowano wzrost o ponad 3%.

Dwukrotnie szybszy wzrost eksportu do UE, niż importu z tych rynków, zaowocował dalszym zwiększeniem nadwyżki obrotów – o ponad 1,5 mld EUR, do 13,8 mld EUR. Wynikało to z korzystnych zmian salda wymiany z 19 rynkami UE, w tym w szczególności z:

- Niemcami, gdzie nadwyżka wzrosła o ok. 1 mld EUR. Tym samym w okresie I-IV 2016 r. Niemcy znalazły się na 1. miejscu na liście krajów, z którymi notowaliśmy największą poprawę bilansu obrotów.
- Włochami, w wymianie z którymi deficyt (na poziomie ok. 245 mln EUR) został przekształcony w niewielką nadwyżkę (ok. 100 mln EUR);
- Szwecją - w obrotach z którą nadwyżka zwiększyła się o ok. 130 mln EUR oraz
- Rumunią i Francją – gdzie dodatni bilans wzrósł po blisko 130 mln EUR.

W ujęciu przedmiotowym (w wymianie z UE) najbardziej poprawiło się saldo obrotów wyrobami przemysłu elektromaszynowego (o ok. 660 mln EUR) oraz przemysłu lekkiego (o ok. 410 mln EUR). Natomiast najgłębsze pogorszenie bilansu wymiany notowano w przypadku produktów mineralnych (o ok. 370 mln EUR).

Wykres 6. Saldo polskich obrotów towarowych z wybranymi rynkami UE w okresie I-IV 2016 w stosunku do I-IV 2015 r. (w mln EUR)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

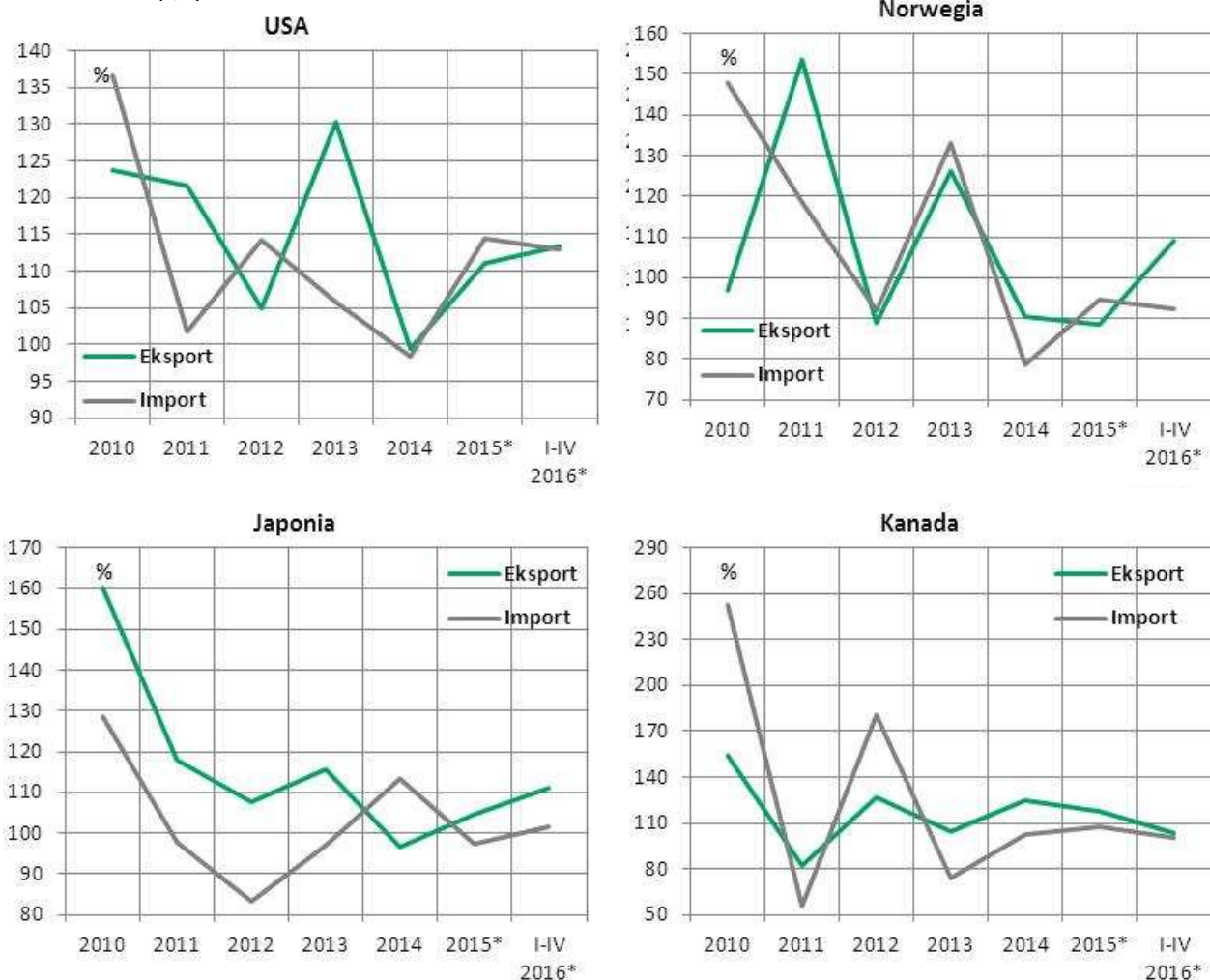
Od początku roku widać wyraźne ożywienie eksportu do pozaunijnych rynków rozwiniętych. O ile w 2015 r. wzrósł on 2-krotnie wolniej niż przeciętnie, to w okresie pierwszych czterech miesięcy 2016 r. tempo jego wzrostu wyniosło blisko 12% i było 2,8-krotnie wyższe niż w skali ogólnej. O takim wyniku zdecydował dynamiczny wzrost sprzedaży do: USA (o 13,5%), Szwajcarii (o 17,2%), Norwegii (o 9%), Japonii (o 11,2%) oraz Izraela (o 27,5%). Zdołało to z nawiązką skompensować spadek sprzedaży m.in. do RPA – o 11,6%.

Pewne przyspieszenie odnotowano także po stronie importu z tej grupy rynków – wzrost o 7,4% (wobec 4,2% w 2015 r.), w tym z: USA (o 12,9%), Izraela (o 18,5%), oraz RPA (o 18,4%).

Deficyt obrotów z pozauijnymi rynkami rozwiniętymi został zredukowany 4,5-krotnie (do 42 mln EUR), o czym, w głównej mierze, zdecydowała poprawa salda wymiany z Norwegią – o nieznacznie ponad 100 mln EUR.

Wykres 7. Dynamika polskiego handlu z wybranymi rozwiniętymi rynkami pozauijnymi w okresie 2010-2016 (r/r)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

W okresie czterech miesięcy 2016 r. kontynuowany był trend spadkowy eksportu na rynki rozwijające się i słabiej rozwinięte - sprzedaż do tej grupy państw wyniosła 7,6 mld EUR, czyli zmniejszyła się o 5%. Inaczej niż w całym 2015 r., za taki wynik odpowiadały wyłącznie spadki wywozu na rynki słabiej rozwinięte spoza WNP, bowiem do państw WNP notowano niewielki wzrost sprzedaży.

Spadek nastąpił także po stronie importu z tej grupy rynków, z tym że był on 2-krotnie łagodniejszy niż w eksporcie. Deficyt obrotów z całą grupą państw słabiej rozwiniętych wyniósł 10,6 mld EUR, czyli był zbliżony do poziomu sprzed roku.

W okresie styczeń-kwiecień 2016 r. została odwrócona, notowana w poprzednich dwóch latach tendencja do dynamicznego zmniejszania sprzedaży na rynki WNP. W analizowanym okresie eksport

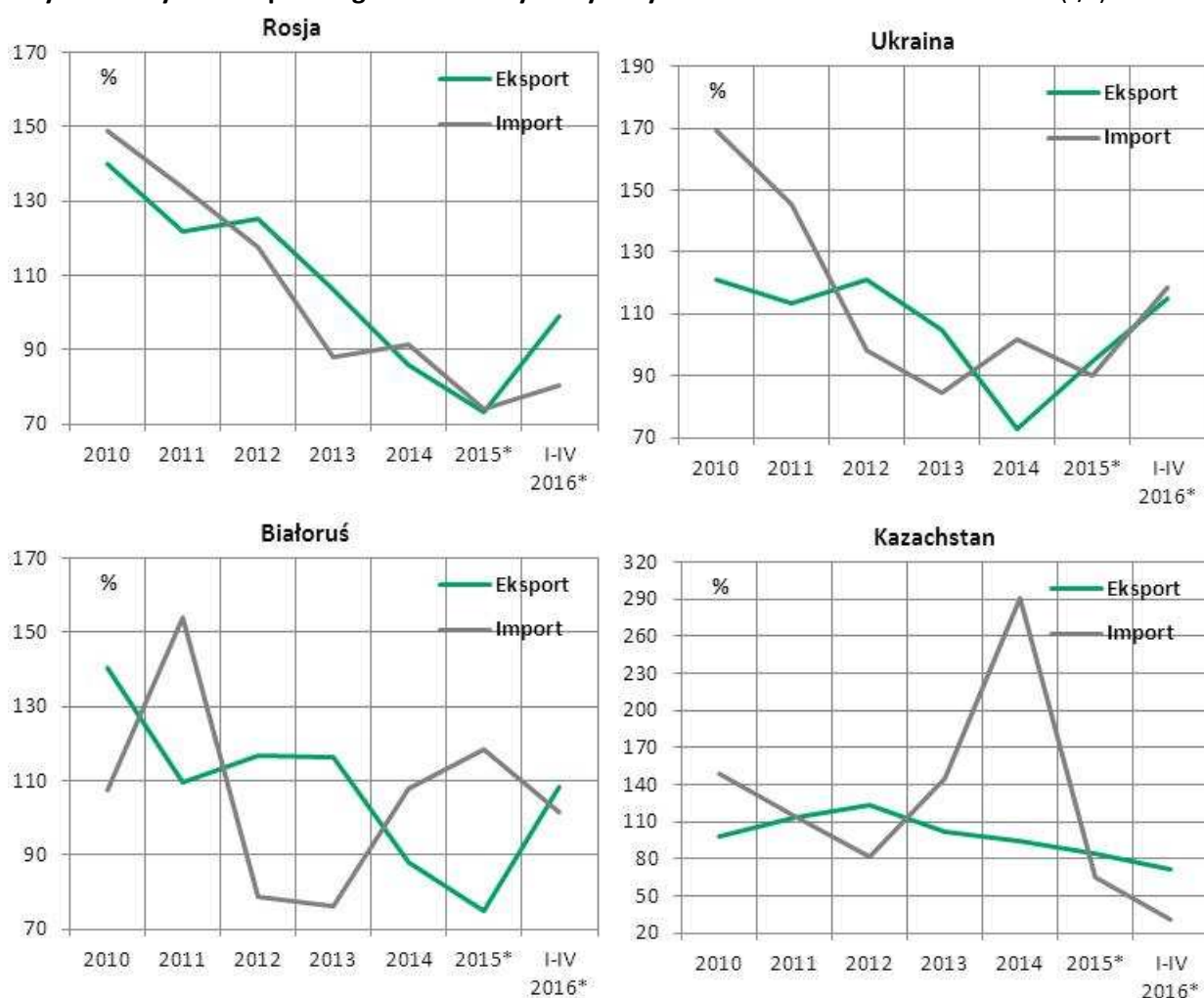

do WNP zwiększył się o 2,9% (do blisko 3,1 mld EUR) wobec spadku o ok. 20% w 2015 r. i o 17% w 2014 r. Taka korzystna zmiana wynikała z ożywienia eksportu na Ukrainę (wzrost o prawie 15%) oraz na Białoruś (o 8,2%). Należy jednak tutaj odnotować, że na takie wyniki duży wpływ miała relatywnie niska baza odniesienia z okresu styczeń – kwiecień 2015 r. Trend spadkowy został natomiast utrzymany w przypadku eksportu do Rosji (o 0,9%) z tym, że w stosunku do wcześniejszych okresów, został wyraźnie złagodzony.

Utrzymujące się od 2014 r. spadki sprzedaży do Rosji, przekładają się na systematyczne zmniejszanie jej znaczenia w naszym eksporcie. W okresie styczeń-kwiecień 2016 r. na ten rynek przypadają zaledwie 2,6% naszego łącznego wywozu podczas gdy jeszcze w 2013 r. było to 5,3%.

Inaczej niż w eksporcie, głębokie spadki notowano po stronie importu z WNP, tj. o ok. 18% (do 4,1 mld EUR), w tym z Rosji o 20%. W przypadku Rosji już tradycyjnie, było to konsekwencją głębokich spadków przywozu produktów mineralnych (o blisko 30%), co z kolei wynikało z dalszych spadków cen ropy naftowej. Z drugiej strony szybko wzrósł import z Ukrainy - o ponad 18%.

Wykres 8. Dynamika polskiego handlu z wybranymi rynkami WNP w okresie 2010-2016 (r/r)

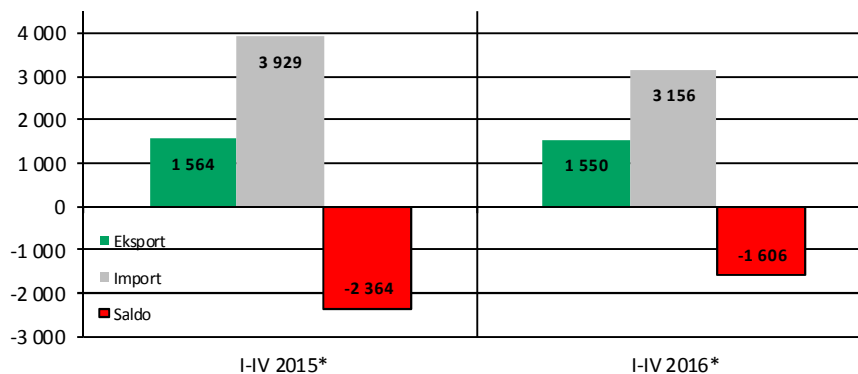

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Deficyt obrotów z WNP został zredukowany z 2 mld EUR do 1 mld EUR, o czym w decydującej mierze zadecydowała poprawa salda wymiany z Rosją (o ok. 760 mln EUR) oraz Kazachstanem (o 180 mln

EUR). Jednocześnie Rosja i Kazachstan znalazły się odpowiednio na 2. oraz 4 miejscu na liście krajów, z którymi notowaliśmy największą poprawę bilansu obrotów.

Wykres 9. Obroty towarowe Polski z Rosją w okresie I-IV 2016 w stosunku do I-IV 2015 r. (w mln EUR)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

Niekorzystne wyniki sprzedaży notowano do pozostałych rynków rozwiniętych (poza WNP). O ile w ostatnich kilku latach eksport do tych państw zwiększał się szybciej niż przeciętnie (w tym w roku 2013 oraz 2015 nawet ok. 2-krotnie szybciej), to w okresie pierwszych czterech miesięcy 2016 r. nastąpił jego głęboki spadek o ok. 10% (do 4,5 mld EUR).

Istotne zmiany nastąpiły także po stronie importu z tej grupy rynków. Po dwóch latach dynamicznego dwucyfrowego wzrostu, w okresie pierwszych czterech miesięcy 2016 r. spowolnił do wzrostu o 3,4% (ok. 14,2 mld EUR).

Spadek eksportu do tej grupy państw, przy jednoczesnym niewielkim, jakkolwiek wzroście, niewspółmiernie wyższego importu zdecydował o dalszym pogłębieniu deficytu obrotów - o blisko 1 mld EUR, do 9,6 mld EUR.

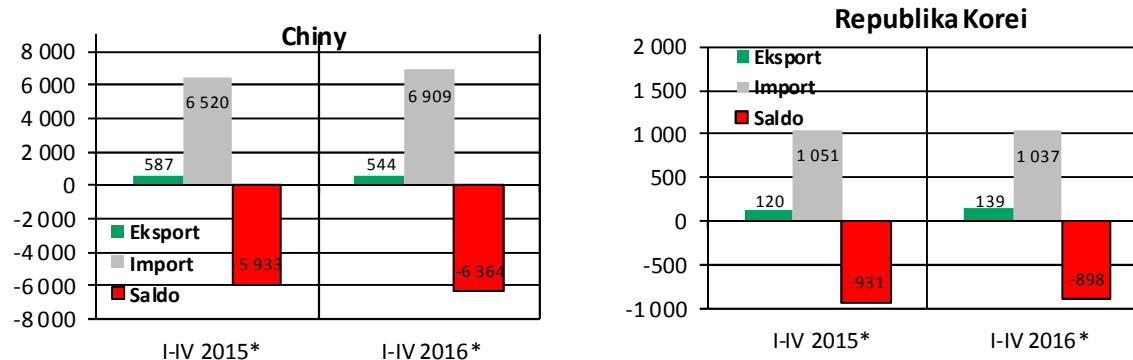
Wśród ważniejszych rynków słabiej rozwiniętych spoza WNP najbardziej pogorszył się bilans obrotów z:

- Chinami, gdzie ponad 7% spadek eksportu, przy 6% wzroście importu przełożył się na pogłębienie deficytu o 0,43 mld EUR, do 6,4 mld EUR;
- Arabią Saudyjską, gdzie w rezultacie gwałtownego zwiększenia importu (3,8-krotnego) oraz spadku eksportu o ok. 8,5%, nadwyżka zmniejszyła się ponad 2-krotnie, do niespełna 0,1 mld EUR;
- Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi, w obrotach z którymi głębszy spadek eksportu (o 35%) niż importu (o 22%), zdecydował o redukcji nadwyżki o 0,1 mld EUR, do 0,17 mld EUR;
- Wietnamem, gdzie w wyniku dynamicznego zwiększenia importu (o 22%) oraz nieznacznego wzrostu eksportu (o 2%) deficyt obrotów pogłębił się o 90 mln EUR, do 445 mln EUR;
- Turcją, w wymianie z którą notowano blisko 4-krotnie szybszy wzrost importu niż eksportu, co przełożyło się na przekształcenie notowanej przed rokiem niewielkiej nadwyżki (ok. 45 mln EUR) w deficyt na poziomie 40 mln EUR oraz
- Meksykiem, na rynek którego odnotowano głęboki spadek eksportu (o ok. 25%) przy jednoczesnym dynamicznym wzroście importu (o 23%), co zdecydowało o wygenerowaniu deficytu obrotów na poziomie 18 mln EUR wobec blisko 60 mln EUR nadwyżki przed rokiem.

Wszystkie wyżej przedstawione kraje znalazły się jednocześnie w pierwszej dziesiątce krajów z którymi w okresie styczeń – kwiecień 2016 r. notowaliśmy największe pogorszenie stanu

zrównoważenia obrotów. Wśród tych rynków, Chiny uplasowały na miejscu 1., pozycje 5-8 zajęły kolejno Arabia Saudyjska, ZEA, Wietnam oraz Turcja; listę zamknął Meksyk, plasując się na miejscu 10.

Wykres 10. Obroty towarowe z wybranymi rynkami słabiej rozwiniętymi w okresie I-IV 2016 r. (w mln EUR)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.

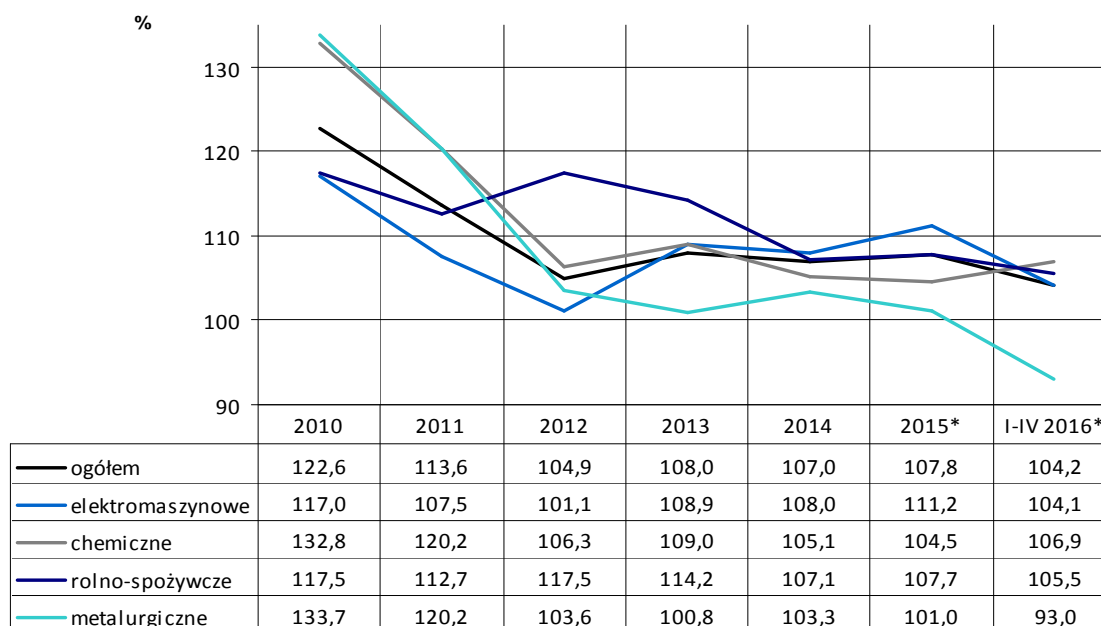
Syntetyczną prezentację zmian struktury geograficznej obrotów w okresie I-IV 2016 r. na tle analogicznego okresu roku 2015 oraz ich wpływ na zmianę salda przedstawiono w załączniku nr 1.

4. Zmiany obrotów w przekroju towarowym

Według wstępnych danych GUS, w okresie styczeń-kwiecień 2016 roku, spośród głównych grup towarowych najwyższy wzrost eksportu odnotowano w przypadku:

- **wyrobów przemysłu lekkiego** – wzrost o 25,4%, do ok. 2,9 mld EUR;
- **wyrobów ceramicznych** – o 15,3%, do ok. 1,6 mld EUR oraz
- **wyrobów przemysłu drzewno-papierniczego** – o 7,5%, do ponad 3 mld EUR.

Wykres 11. Dynamika eksportu w głównych grupach towarowych w latach 2010–2016 (r/r)

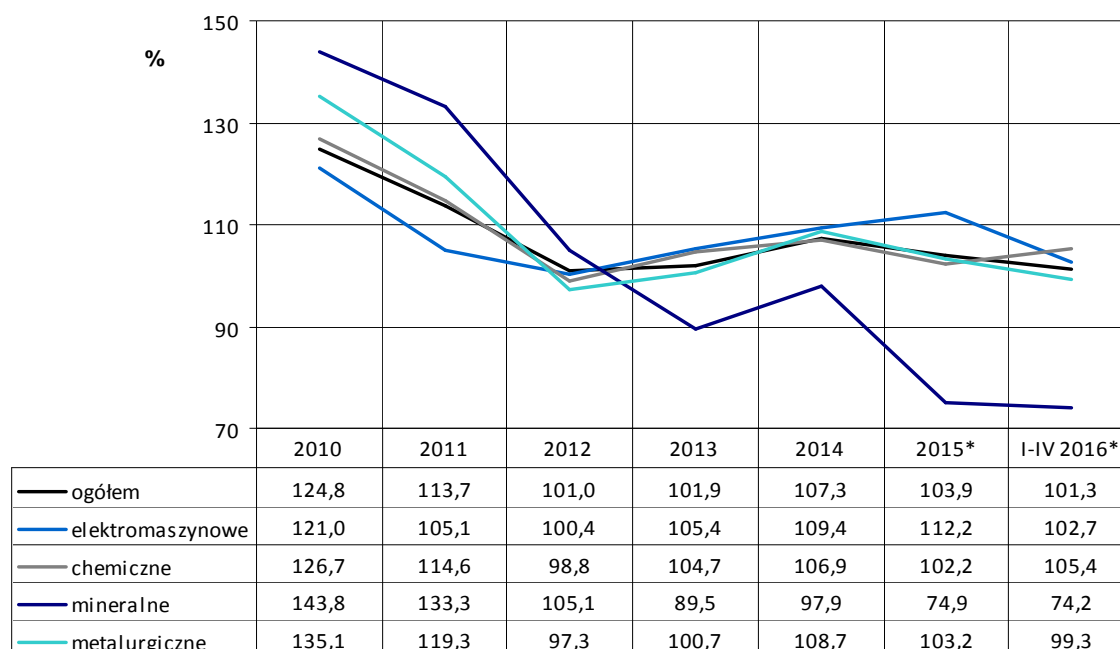

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

Dynamiczny wzrost wywozu **wyrobów przemysłu lekkiego** przełożył się na zwiększenie ich udziału w polskiej sprzedaży zagranicznej ogółem do 4,8% z 4% w analogicznym okresie 2015 r. Było to rezultatem znacznie szybszego wzrostu eksportu głównych pozycji tej grupy, tj. *odzieży i dodatków odzieżowych z dzianin* o 54,4% oraz *odzieży i dodatków odzieżowych innych niż z dzianin* o 23,8%, co z kolei odpowiadało za blisko 60% sprzedaży w tej grupie towarowej. Ponad 2,5-krotnie wolniej niż eksport i jednocześnie znacznie szybciej niż przeciętnie, wzrósł import wyrobów przemysłu lekkiego, tj. o 9,1%, do ok. 3,7 mld EUR. W rezultacie przełożyło się to na zmniejszenie deficytu notowanego w obrotach wyrobami tego przemysłu do niespełna 0,8 mld EUR.

Tradycyjnie już największy udział w polskiej wymianie towarowej z zagranicą, zarówno po stronie eksportu, jak i importu w analizowanym okresie, miały **wyroby przemysłu elektromechanicznego**. W tej grupie towarów – stanowiących ok. 40% naszych obrotów – wśród głównych pozycji najszybszy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku *pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów* (o 11,2%, do ok. 7,3 mld EUR). Wzrosła też sprzedaż dominujących pod względem wartościowym *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części*

Wykres 12. Dynamika importu w głównych grupach towarowych w latach 2010–2016 (r/r)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

W analizowanym okresie na drugim miejscu pod względem wielkości obrotów znalazły się **wyroby przemysłu chemicznego** (ok. 18,9 mld EUR). Stanowiły one odpowiednio 13,8% polskiego wywozu ogółem i 18,5% przywozu. Po czterech miesiącach 2016 r. zarówno po stronie eksportu, jak i importu notowano ich szybszy wzrost niż przeciętnie, tj. odpowiednio o 6,9%, do 8,3 mld EUR i o 5,4%, do 10,6 mld EUR.

Kolejną dominującą grupą w polskiej wymianie towarowej w okresie I-IV 2016 r. były **artykuły rolno-spożywcze** – stanowiące 13,1% polskiej sprzedaży i 9,5% całkowitego przywozu, których wartość wzrosła odpowiednio o 5,5%, do ok. 7,9 mld EUR oraz o 4,2%, do ok. 5,4 mld EUR.

W ujęciu geograficznym po pierwszych czterech miesiącach 2016 r. najszybszy wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych pośród naszych głównych partnerów handlowych, odnotowano w przypadku m.in. Niemiec (o 19%), Wielkiej Brytanii (o 13,7%) oraz Czech (o 11,3%), zaś pośród słabiej dotychczas wykorzystywanych i rozpoznanych rynków: do RPA, Nigerii, Iranu czy na Tajwan.

Powyższe wyniki w pewien sposób skompensowały spadek wywozu produktów żywnościowych na rynek francuski (o 20%), włoski (o 8%) oraz rosyjski (o 5%). W odniesieniu do tego ostatniego rynku warto zaznaczyć, że odnotowano dalszy spadek Rosji na liście naszych najważniejszych odbiorców produktów rolno-spożywczych. O ile w roku 2013 Rosja na tej liście plasowała się na miejscu 3., to w I-IV 2016 r. spadła aż na miejsce 17.

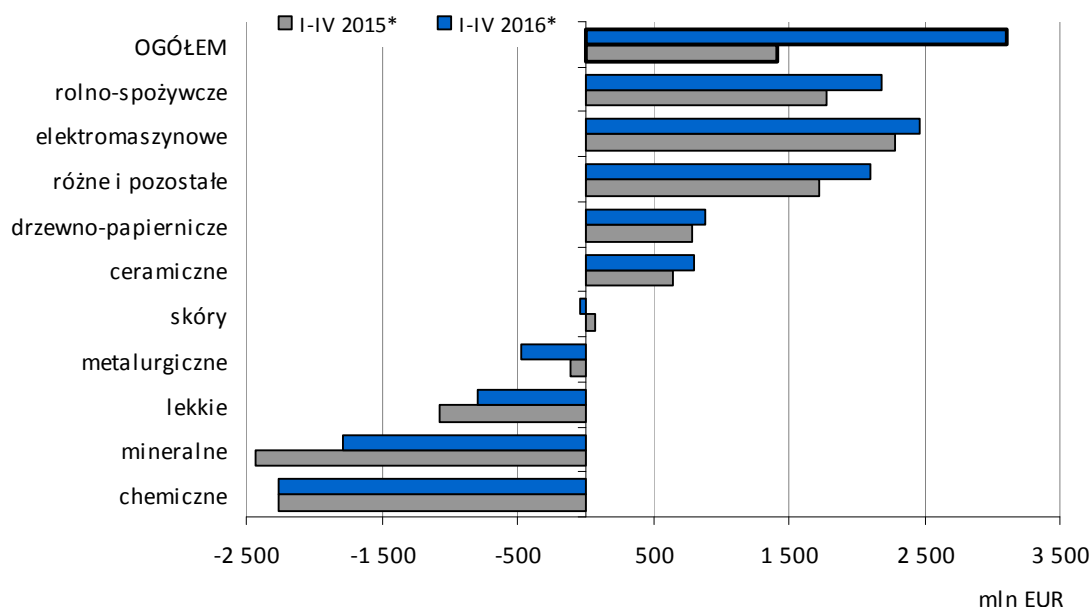
Najszybsze tempo wzrostu eksportu odnotowano w następujących pozycjach:

- ryby, skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne (wzrost o 68%, do 0,6 mld EUR);
- tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego i roślinnego itp. (o 15,3%, do ok. 0,2 mld EUR);
- przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka (o 11,1%, do 0,6 mld EUR) oraz
- mięso i podroby jadalne (o 7,3%, do ok. 1,3 mld EUR).

W tym czasie po stronie importu najwyższą dynamikę odnotowano również w przypadku przywozu *tłuszczy i olei zwierzęcych* tj. wzrost o 15,8%, do ok. 0,25 mld EUR, a także *zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego* – wzrost o 6,5%, do ok. 2,6 mld EUR, w tym spośród głównych pozycji – *ryb, skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych* (o 20,5%).

Szybsze tempo wzrostu eksportu niż importu, wpłynęło na dalsze zwiększenie nadwyżki w obrotach tymi towarami, tj. o 0,2 mld EUR, do ok. 2,5 mld EUR. Największe dodatnie saldo zostało wypracowane w handlu *mięsem i podrobami jadalnymi* (0,8 mld EUR), *przetworami ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka itp.* (0,4 mld EUR) oraz *tytoniu i przetworzonych zamiastek tytoniu* (0,4 mld EUR).

Wykres 13. Saldo obrotów w przekroju towarowym w okresie I-IV 2016 r. (na tle analogicznego okresu 2015 r.)

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

Swoją pozycję w polskim handlu zagranicznym umocniły **meble i ich części**, których udział zwiększył się w całkowitym polskim eksporcie o 0,5 pkt. proc., do 6,2%. Było to następstwem ponad 3-krotnie wyższego tempa wzrostu sprzedaży niż przeciętnie, tj. o 14,2%, do ok. 3,7 mld EUR. Przełożyło się to również na zwiększenie nadwyżki, która po czterech miesiącach 2016 r. wyniosła blisko 3 mld EUR.

Syntetyczną prezentację zmian struktury towarowej obrotów w okresie I-IV 2016 na tle roku poprzedniego stanowi tabela w załączniku nr 2.

6. Projekcja obrotów towarowych na 2016 rok

Wśród czynników, które będą miały wpływ na kondycję gospodarczą Polski w 2016 r., w tym na dynamikę polskiego handlu można wymienić m.in.:

- **Kształtowanie się koniunktury gospodarczej w krajach rozwiniętych, w tym szczególnie w UE.** Wynik referendum w Wielkiej Brytanii z 23 czerwca 2016 r. może zaowocować większą niepewnością na wielu rynkach, jednak w wymiarze wpływu na obroty w handlu zagranicznym Polski w 2016 r. nie powinno mieć znaczących konsekwencji.

W maju 2016 r. Komisja Europejska prognozowała, że w 2016 r. PKB UE spowolni do wzrostu o 1,8% (tj. o 0,2 pkt. proc. r/r), w tym naszych głównych partnerów handlowych: Niemiec do 1,6% (tj. o 0,1 pkt. proc.), Wielkiej Brytanii do 1,8% (tj. o 0,5 pkt. proc.), Czech do 2,1% (2-krotnie).

Zgodnie z majowymi projekcjami słabsza kondycja gospodarcza UE będzie miała swoje negatywne przełożenie na tempo wzrostu wolumenu importu towarów i usług krajów unijnych (spowolnienie o ponad 1 pkt. proc., do 4,7% w 2016 r.), które są odbiorcą ponad 80% naszego łącznego wywozu. Zgodnie z szacunkami KE, w 2016 r. w 19 krajach UE odnotuje się wyhamowanie wzrostu importu, w tym w Niemczech do 4,4% (tj. o 1,5 pkt. proc.), Wielkiej Brytanii do 4% (o 2,3 pkt. proc.), Czechach do 5,8% (o 2,1 pkt. proc.) oraz Francji do 4,8% (o 1,6 pkt. proc.). Analogicznie jak w przypadku wskaźnika PKB, prognozy te były przygotowywane przed referendum w Wielkiej Brytanii.

- **Spowolnienie gospodarcze w Chinach** (wg prognoz MFW z kwietnia br., do 6,5% w 2016 r.). Utrzymujące się spowolnienie gospodarcze w Chinach może negatywnie przełożyć się na wielkość polskiego eksportu ze względu na silne powiązanie gospodarcze Chin z Niemcami. Chiny są ważnym partnerem eksportowym dla Niemiec. Niższy popyt azjatyckiego rynku przekłada się na niższy wywóz z Niemiec, który w pewnym stopniu zasilany jest przez polskie komponenty. W konsekwencji może to doprowadzić do wyhamowania niemieckiego importu z Polski.
- **Spowolnienie wzrostu/recesja w gospodarkach eksportujących ropę naftową**, w wyniku spadku cen tego surowca (zgodnie z prognozami MFW, do ok. 35% USD za baryłkę w 2016 r., tj. o ponad 30% r/r).

Zgodnie z szacunkami MFW, w Rosji utrzyma się recesja, na poziomie 1,8% w 2016 r.

- **Kształtowanie się kursu walutowego.**

W 2016 r. konkurencyjność naszego eksportu będzie wspierana przez sprzyjający poziom kursu walutowego. Wg szacunków KE w skali całego 2016 r. średni kurs pln/euro wyniesie 4,3037, co oznacza aprecjację euro o 2,9% r/r.

- **Rozwój polskiej gospodarki.**

Oczekuje się, że wcześniejsze prognozy wzrostu PKB dla Polski (na poziomie 3,6-3,7%) zostaną utrzymane.

Wpływ per saldo wyżej opisanych czynników nie uzasadnia, w naszej ocenie, zmian pierwotnych prognoz wzrostu obrotów towarowych (wyrażonych w euro). Zakłada się zatem:

- wzrost eksportu o 7%, do 191,2 mld EUR;
- wzrost importu o 5%, do 183,8 mld EUR oraz
- utrzymanie dodatniego salda obrotów towarowych (na poziomie 7,4 mld EUR).

Załącznik 1. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski w I-IV 2016 i ich wpływ na saldo wymiany

Grupy krajów / kraje		I-IV 2015*			I-IV 2016*			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	importu	salda
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
								spadek (-)	spadek (+)	pog. (-)
		mln EUR								
POLSKA OGÓŁEM, W TYM:		57 752	56 340	1 412	60 171	57 061	3 110	2 419	-721	1 698
KRAJE ROZWINIĘTE GOSPODARCZO		49 750	37 679	12 071	52 569	38 827	13 742	2 819	-1 148	1 671
1.	UNIA EUROPEJSKA	46 171	33 911	12 260	48 565	34 781	13 784	2 394	-870	1 525
1.1.	KRAJE STREFY EURO	33 115	27 106	6 009	34 987	27 881	7 106	1 873	-776	1 097
	NIEMCY	15 669	12 862	2 807	17 035	13 207	3 828	1 366	-345	1 021
	FRANCJA	3 335	2 287	1 047	3 578	2 403	1 175	244	-116	128
	WŁOCHY	2 807	3 051	-244	3 034	2 936	97	227	114	341
	NIDERLANDY	2 629	2 031	599	2 651	2 166	486	22	-135	-113
	HISZPANIA	1 619	1 207	412	1 743	1 338	405	124	-130	-6
1.2	POZOSTAŁE KRAJE UE	13 056	6 806	6 251	13 578	6 899	6 678	521	-94	428
	WIELKA BRYTANIA	3 819	1 479	2 340	3 847	1 470	2 377	28	9	37
	REPUBLIKA CZESKA	3 814	2 003	1 811	3 895	1 984	1 911	81	19	100
	SZWECJA	1 560	1 046	514	1 711	1 066	645	151	-20	131
	WĘGRY	1 526	906	620	1 557	1 016	541	31	-110	-79
2.	POZOSTAŁE KRAJE ROZWINIĘTE (POZA UE)	3 579	3 768	-189	4 005	4 047	-42	425	-279	147
	STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	1 286	1 535	-249	1 460	1 733	-273	174	-198	-24
	NORWEGIA	670	604	66	730	558	172	60	46	106
	SZWAJCARIA	492	463	29	576	467	109	84	-4	81
	KANADA	411	120	291	425	121	305	14	0	14
	RPA	185	57	128	163	67	96	-22	-11	-32
POZOSTAŁE KRAJE (POZA KRAJAMI ROZWINIĘTYMI)		8 002	18 661	-10 659	7 601	18 234	-10 633	-401	427	27
1.	WSPÓLNOTA NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW	2 984	4 978	-1 994	3 069	4 079	-1 010	85	899	984
	ROSJA	1 564	3 929	-2 365	1 550	3 156	-1 606	-14	773	759
	UKRAINA	822	448	374	944	530	414	122	-82	40
	BIAŁORUŚ	351	254	97	380	258	122	29	-4	25
2.	INNE KRAJE (BEZ ROZWINIĘTYCH I WNP)	5 018	13 683	-8 665	4 532	14 155	-9 623	-486	-472	-957
	TURCJA	882	838	44	911	949	-38	30	-112	-82
	CHINY	587	6 520	-5 933	544	6 909	-6 364	-43	-389	-431
	SERBIA	216	63	152	235	82	153	20	-19	1
	ARABIA SAUDYJSKA	232	32	200	213	121	91	-20	-89	-109
	ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE	317	43	274	204	33	171	-112	10	-103
	INDIE	110	505	-395	180	621	-441	70	-116	-46

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

Załącznik 2. Zmiany struktury przedmiotowej obrotów towarowych Polski w okresie I-IV 2016 r. i ich wpływ na saldo wymiany

Kod CN	Grupy towarowe / sekcje CN	I-IV 2015*			I-IV 2016*			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	importu	saldo
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
								spadek (-)	spadek (+)	pop. (-)
mln EUR										
POLSKA OGÓŁEM		57 752	56 340	1 412	60 171	57 061	3 110	2 419	-721	1 698
ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE		7 471	5 195	2 276	7 885	5 413	2 471	413	-218	195
I	ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO	2 260	1 439	821	2 561	1 533	1 028	301	-94	207
II	PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO	1 604	1 457	148	1 433	1 476	-43	-172	-19	-190
III	TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO I ROŚLINNEGO; PROD. ICH ROZKŁADU	194	215	-21	224	249	-26	30	-34	-4
IV	GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻ.; NAPOJE BEZALKOHOŁ., ALKOHOL I OCET; TYTOŃ	3 413	2 084	1 329	3 668	2 156	1 512	255	-72	183
PRODUKTY MINERALNE		1 980	4 410	-2 431	1 490	3 273	-1 784	-490	1 137	647
V	PRODUKTY MINERALNE	1 980	4 410	-2 431	1 490	3 273	-1 784	-490	1 137	647
WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO		7 766	10 025	-2 258	8 306	10 562	-2 257	539	-538	1
VI	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	3 838	5 741	-1 903	4 015	5 938	-1 923	177	-197	-20
VII	TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	3 929	4 284	-355	4 291	4 624	-333	362	-341	21
SKÓRY		451	383	69	431	466	-35	-21	-84	-104
VIII	SKÓRY; WYROBY Z NICH; ART. PODRÓŻNE, TORBY ,POJEMNIKI	451	383	69	431	466	-35	-21	-84	-104
WYROBY PRZEMYSŁU DRZEWNOPAPIERNICZEGO		2 797	2 011	786	3 006	2 117	889	209	-106	103
IX	DRZEWNIO I WYROBY Z NIEGO; WYROBY Z KORKA, SŁOMY, ESPARTO; WYR. KOSZYKARSKIE	1 230	450	780	1 325	466	858	95	-16	79
X	ŚCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO MAT. CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKSTURA	1 567	1 561	6	1 682	1 651	31	114	-90	25
WYROBY PRZEMYSŁU LEKKIEGO		2 314	3 386	-1 072	2 902	3 694	-792	588	-308	280
XI	MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKIENNICZE	1 968	2 817	-848	2 485	3 091	-606	517	-274	242
XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, ŁASKI, PIÓRA, SZTUCZNE KWIATY	346	570	-224	417	603	-186	71	-34	38
WYROBY CERAMICZNE		1 402	750	652	1 617	813	804	215	-63	152
XIII	WYROBY Z KAMIENI GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI ITP; WYROBY CERAMICZNE, SZKŁO	1 082	602	480	1 308	668	640	226	-67	160
XIV	PERŁY; METALE I KAMIEŃ SZLACHETNE I PÓLSZLACHETNE; SZTUCZNA BIŻUTERIA	321	149	172	309	145	164	-12	4	-8
WYROBY METALURGICZNE		5 943	6 047	-104	5 528	6 003	-474	-415	44	-371
XV	WYROBY NIESZLACHETNE I WYROBY Z METALI NIESZLACHETNYCH	5 943	6 047	-104	5 528	6 003	-474	-415	44	-371
WYROBY PRZEMYSŁU ELEKTROMASZYNOWEGO		23 579	21 862	1 717	24 544	22 446	2 098	965	-584	381
XVI	URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE; DO REJESTRACJI I ODBIORU DŹWIĘKU	14 589	14 323	266	14 663	14 347	316	74	-24	50
XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE I WSPÓŁDZIAŁ. URZĄDZENIA	8 207	6 182	2 025	8 981	6 729	2 251	774	-547	227
XVIII	PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE, KINEMATOGRAF., POMIAROWE, MEDYCZNE, ZEGARKI, IN	783	1 357	-574	900	1 369	-469	117	-13	105
WYROBY RÓŻNE I POZOSTAŁE		4 020	1 329	2 691	4 441	1 617	2 824	421	-288	133
XIX	BROŃ I AMUNICJA; CZĘŚCI I AKCESORIA	30	41	-11	27	27	0	-3	14	11
XX	WYROBY RÓŻNE	3 982	1 282	2 701	4 408	1 585	2 823	426	-303	123
XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCYJERSKIE	7	7	1	5	5	0	-2	2	-1
XXII	POZOSTAŁE	29	943	-914	23	657	-634	-6	286	280

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS; *dane wstępne.

*Opracowano
w Wydziale Analiz Makroekonomicznych i Prognoz
w Departamencie Strategii Rozwoju
Kazimierz Miszczyk
Rafał Staškiewicz
Monika Walczak*

*Akceptowała:
Aneta Piątkowska
Zastępcza Dyrektora Departamentu*

Warszawa, czerwiec 2016 r.